

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní Martinou Rýznarovou ve věci

žalobce: M. P.
bytem X

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2024, č. j. X, ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 6. 2024, č. j. X, se **ruší** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce pobíral příspěvek na péči 880 Kč pro závislost na pomoci jiné fyzické osoby v prvním stupni. Žalobce požádal o zvýšení příspěvku na péči. Úřad práce žalobci zvýšil příspěvek na péči na 4 400 Kč, protože posudkový lékař zjistil druhý stupeň závislosti. Stejný závěr vyslovil i žalovaný. Sporné bylo zvládání základní životní potřeby (dále jen „ZŽP“) stravování.
2. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) z 22. 7. 2023, č. j. X.
3. Žalovaný v **napadeném rozhodnutí** popsal, že členem posudkové komise byl i neurolog. Posudková komise neshledala medicínský důvod, pro který by žalobce nebyl schopen zvládnout úkony ZŽP stravování. Podle posudkové komise k neschopnosti zvládnout stravování dochází například při anatomické či funkční ztrátě obou horních končetin nebo

anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností použít protézu k uchopení, při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při praktické nebo úplné nevidomosti obou očí a při těžkých duševních chorobách spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy. Zdravotnická dokumentace žalobce takové stavy neprokázala. Podle propouštěcí zprávy neurologické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice Praha po hospitalizaci od 8. 8. 2023 do 11. 8. 2023 je trofika horních končetin žalobce uspokojivá, bez abnormálních mimovolných pohybů, taxe prst – nos poměrně přesná, špetku žalobce svede plně oboustranně, svalová síla je na levé horní končetině plná a na pravé 4/5. Je zachována schopnost úchopu. Zdravotnická dokumentace neprokazuje ztuhlost ramenních pletenců obou horních končetin takového stupně, který by znemožňoval zvládnout úkony v rámci ZŽP stravování. Stav výživy žalobce je doložen jako přiměřený. Podle sociálního šetření žalobce používá při stravování lžici nebo vidličku a používá levou ruku. Podle posudkové komise přemístění stravy a nápoje na místo konzumace lze realizovat nejen přenášením, ale i posouváním nebo převezením na servírovacím stolku, přídatným stolku k mechanickému invalidnímu vozíku nebo přizpůsobením místa konzumace potravin místu servírování. Samotný údaj o používání dvou holí, chodítka nebo invalidního vozíku nepodmiňuje neschopnost naservírovat stravu. Veškeré další zajišťování stravy jako nákup potravin a vaření jsou zahrnuty v ZŽP péče o domácnost, která byla žalobci uznána jako nezvládaná. Zdravotnímu stavu posuzované osoby by mělo být přizpůsobeno nejen vybavení domácnosti, ale i další skutečnosti, zejména mají být používány veškeré dostupné pomůcky. Jde například o nákup potravin v obalu, který je účastník řízení schopen otevřít, nákup porcovaných potravin ap.

4. Odborný lékař nemůže potvrdit, jestli žadatel splňuje kritéria pro přiznání příspěvku na péči. Tuto kompetenci má pouze posudkový lékař. Nehodnotí se postižení nebo diagnóza, ale jejich funkční dopad na schopnost zvládat ZŽP.
5. Žalovaný shledal posudek posudkové komise za vnitřně bezrozporný a objektivní s ohledem na aktuální podkladovou dokumentaci.
6. **Žalobce v žalobě** namítal nepřesvědčivost posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále jen „posudková komise“). Posudková komise neposoudila stupeň závislosti žalobce v souladu se zákonem s ohledem na podkladové lékařské zprávy.
7. Žalobce má už rok zapůjčený invalidní vozík, na kterém ho po bytě přemísťuje manželka. Žalobce sám madla vozíku neutáhne ani jednou rukou. Žalobce z vozíku padá na zem a má četná poranění. Žalobce má zatuhlou páteř, nepohne kyčlemi a kolena nenatáhne a nenapne. Žalobce neudrží lžici. Když se vydal sám na WC, spadl a ležel pomocený, než přišla manželka z práce. Proto uvažuje o přemístění do ústavu.
8. Žalobce namítal, že nezvládá neuznanou ZŽP stravování. Žalobce není schopen si nalít nápoj, protože v ruce neudrží sklenici. Příbor také neudrží. Ruce používá k podepření těla a současně nenaporceje a nepřemístí pokrm. Žalobce nemá jak posouvat servírovací stolek, neudrží rovnováhu.
9. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** nad rámec napadeného rozhodnutí dodal, že žalobce nenavrhl provedení dalších důkazů a nenamítal neprovedení některého z důkazů. Žalobce současně nekonkretizoval případné rozpory rozhodnutí či posudku s nálezy lékařů. Žadatel má zvládat ZŽP samostatně či s podporou další osoby, ale dostačující je zvládnutí v přijatelném standardu, tedy ne nutně na 100 %. V lékařských zprávách není popsáno, že

by došlo k těžkému funkčnímu postižení obou horních končetin či úplné ztrátě jejich funkce. Ztuhlost ramenních pletenců neznamená ztrátu funkcí rukou, ztrátu motoriky, tedy nemožnost zvládnout jednotlivé aktivity ZŽP stravování, například najíst se alespoň lžící, lžící si naporcovat jídlo atd. Tvrzení praktického ošetřujícího lékaře o funkční ztrátě obou horních končetin při vyšší únavě není podloženo objektivním vyšetřením a není objasněno, co se rozumí vyšší únavou, když únava pacienta údajně provází téměř celý den. K námitce žalobce, že jeho postižení je hodnoceno dle EDSS ve stupni 7, žalovaný uvedl, že podle MUDr. P. L. v knize „Roztroušená skleróza mozkomíšní“ znamená stupeň 7 hybnost velmi obtížnou až nemožnou, osoba je závislá na invalidním vozíku, přesuny do vozíku a jeho ovládání bez cizí pomoci, základní soběstačnost zachována. Dle jiného hodnocení znamená stupeň 7 neschopnost ujít 5 m ani s pomocí, osoba je odkázaná na invalidní křeslo, se kterým je schopna se pohybovat sama, stejně jako zvládá transfer na něj a z něj. Další hodnocení stupně 7 znamená hybnost pacienta velmi obtížná až nemožná, pacient je neschopen ujít více než 5 m i s pomůckami, je závislý na invalidním vozíku, základní soběstačnost je zachována, přesuny na vozík a jeho ovládání bez cizí pomoci, pacient je na vozíku činný 12 hodin denně. Dle názoru žalovaného tedy EDSS 7 neznamená, že by hodnocená osoba nebyla schopna základní soběstačnosti, v daném případě schopnosti samostatně se najíst, napít, požívat potraviny, které lze koupit již porcované, pít tekutiny například z nádoby s pítkem, stravu přemísťovat na invalidním vozíku apod. Ostatně, závislost na invalidním vozíku žalobce rovněž nebyla prokázána a z lékařských zpráv je patrné, že žalobce zvládá chůzi na krátké vzdálenosti s oporou.

10. **Soud přezkoumal** v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění účinném ke dni vydání rozsudku (dále „s. ř. s.“), a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
11. **Soud při jednání** provedl dokazování těmito listinami: žádostí o elektrický vozík z 26. 9. 2024, zprávou neurologa MUDr. M. R. z 6. 2. 2025, propouštěcími zprávami neuroložky MUDr. M. z 6. 9. 2024 a 31. 10. 2024, záznamem o svalovém testu ze 7. 8. 2024, žádankou MUDr. M. R. o schválení elektrického vozíku z 11. 11. 2024, souhlasem Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra z 29. 10. 2024 s úhradou zdravotnického prostředku 300-5004800 V300 (invalidní vozík) a zprávou MUDr. M. R. z 25. 3. 2025.
12. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
13. Soud neshledal žalované rozhodnutí jako **nepřezkoumatelné** pro nedostatek důvodů. Žalovaný žalobci srozumitelně vysvětlil, z jakého důvodu shledal jeho námitky jako nedůvodné. Napadené rozhodnutí obsahovalo všechny náležitosti podle § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „správní řád“).
14. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného může podle judikatury plynout též z toho, že se jako odvolací orgán nezabýval všemi odvolacími námitkami, tedy že nevyčerpal celý rozsah odvolání [srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) č. j. 3 As 51/2007-84, a č. j. 8 Afs 66/2008-71]. Neznamená to ovšem, že by odvolací správní orgán musel ke každé odvolací námitce podrobně odůvodnit své stanovisko a vypořádat každý dílčí argument odvolatele. Námitky lze vypořádat i tak, že správní orgán prezentuje v odůvodnění právní názor odlišný od názoru účastníka řízení, pakliže zdůvodnění tohoto názoru poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Tím minimálně nepřímo vypořádá

i námitky účastníka řízení. Absence odpovědi na jednotlivé argumenty účastníka v odůvodnění rozhodnutí bez dalšího nezpůsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Podstatné je, aby se správní orgán vypořádal se všemi základními námitkami (viz rozsudek NSS č. j. 6 As 152/2014-78, Kocourek, T. § 76. In Kühn, Z., Kocourek, T. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Leges, 2019. s. 618). Těmto požadavkům napadené rozhodnutí dostalo. Správní orgány uvedly své argumenty, žalobce jim porozuměl a vznesl proti nim námitky.

15. Spornou otázkou bylo zvládání **ZŽP stravování**.
16. Příspěvek na péči se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby [§ 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o sociálních službách“)], přičemž stupně závislosti jsou rozděleny podle počtu ZŽP, jež daná osoba není schopna zvládat (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách). Základních životních potřeb, které jsou pro účely zjištění stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby posuzovány, je celkem deset: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost – ta se neposuzuje u dětí [§ 9 odst. 1 písm. a) až j) zákona o sociálních službách].
17. Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) pro závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé ze ZŽP závislá na pomoci jiné fyzické osoby, postačuje, pokud posuzovaná osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat danou ZŽP vymezena v příloze č. 1 vyhlášky. Obsah těchto ZŽP je konkretizován výčtem aktivit v příloze č. 1 vyhlášky.
18. Při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek závislosti osoby. Na posudek závislosti osoby na péči je podle konstantní judikatury třeba nahlížet jako na kterýkoliv jiný důkazní prostředek, neboť se sice jedná o tzv. „povinný důkaz“, nikoliv však o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Z toho důvodu není správnost posudku presumována, posudek proto podléhá hodnocení správního orgánu a nemůže být bez dalšího převzat jako pravdivý.
19. Při rozhodování ve věci příspěvku však správní orgán neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti [srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) č. j. 3 Ads 77/2009-59 nebo č. j. 3 Ads 48/2009-104]. Při hodnocení posudku je proto podle rozsudku NSS č. j. 4 Ads 57/2009-53, stěžejní, že „posudková komise MPSV je při posuzování stupně závislosti [...] povinna vycházet ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem ošetřujícího lékaře, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Na takový posudek jako svou podstatou rozhodující důkaz je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti.
20. To v posuzované věci platí především pro řízení před žalovaným správním orgánem, jako orgánem odvolacím, pro jehož řízení a rozhodnutí byl posudek vyžádán. Obdobně je pak třeba posuzovat požadavky na tento posudek kladené v případném soudním přezkumném řízení. Samotná realizace tohoto požadavku pak dle rozsudku NSS č. j. 10 Ads 269/2018-29,

v praxi spočívá v tom, že se posudková komise „musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaná osoba namítá, a vyjádřit se k její schopnosti zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky. Případnými spornými dílčími aktivitami se posudková komise musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný skutkový stav. Posudek je rozhodujícím důkazem v řízení o přiznání příspěvku na péči, pokud nevzbuzuje pochybnosti o své celistvosti a přesvědčivosti a neexistují jiné důkazy, které jeho správnost zpochybňují“.

21. V případě vzniku pochybností či nesrovnalostí mezi podkladovou dokumentací, tvrzeními posuzované osoby a závěry posudkové komise je pak **namístě provést osobní vyšetření** posuzované osoby. Právě osobní posouzení, byť není obligatorní zákonnou podmínkou, by mělo být v podobných případech pravidlem a současně vhodným způsobem, jak takové pochybnosti vyvrátit (srov. rozsudek NSS č. j. 3 Ads 214/2014-25). Nenaplnění výše uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V daném případě žalobce o shlednutí na místě žádal. Posudkoví lékaři však shledali, že k posouzení věci je dostatečná shromážděná zdravotnická dokumentace a žalovaný se k návrhu na „shlednutí na místě“ nijak nevyjádřil, nové sociální šetření neprovedl a posudkovou komisi o vyšetření nebo osobní účast žalobce při jednání nepožádal. Šlo tak současně o opomenutý důkaz.
22. Soud pro úplnost poznamenává, že nemá k dispozici spisy posudkových orgánů, včetně lékařských zpráv a nemá k dispozici zdravotnickou dokumentaci ošetřujících lékařů. Ostatně, soud nemá medicínské vzdělání, aby mohl mít kompetenci závěry posudkových lékařů přezkoumávat, ale hodnotí posudky posudkových orgánů jen z hlediska úplnosti, bezrozpornosti a přesvědčivosti. Posudkové orgány však musí své hodnocení a závěry vysvětlit tak, aby byly srozumitelné i pro osoby, které nemají lékařské vzdělání.
23. Podle § 1 odst. 2 vyhlášky schopnost osoby zvládat ZŽP pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí **v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby**.
24. Podle § 1 odst. 4 věty první vyhlášky za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy **porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek**, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku **nelze zvládnout ZŽP v přijatelném standardu**.
25. Pojem „přirozené sociální prostředí“, ve kterém se schopnost zvládat ZŽP posuzuje podle § 1 odst. 2 vyhlášky a § 3 písm. d) zákona o sociálních službách zahrnuje rodinu a sociální vazby k osobám blízkým, domácnost osoby a sociální vazby k dalším osobám, se kterými sdílí domácnost, a místa, kde osoby pracují, vzdělávají se a realizují běžné sociální aktivity.
26. Žalobce namítal, že nezvládá ZŽP **stravování**, protože si nenalije nápoj, neudrží v ruce sklenici. Žalobce si nezvládne rozdělit stravu na menší kousky, protože neudrží příbor. Žalobce si nenaservíruje stravu – musí použít ruce k podepření celého těla a neudrží příbor. Je pro něho absolutně nemožné přemístit nápoj a stravu na místo konzumace, neboť musí obě ruce použít na podpěru těla. Možnost přemístit stravu pro něho neexistuje.
27. Žalovaný neshledal v návaznosti na posudek posudkové komise, že by zde byl medicínský důvod, proč by žalobce neměl zvládat ZŽP stravování. U žalobce nedošlo k anatomické či

funkční ztrátě obou horních končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností použít protézu k uchopení, ke ztrátě úchopové schopnosti obou rukou ap. Ve zdravotnické dokumentaci žalobce nejsou takové stavy prokázány. Podle propouštěcí zprávy z neurologické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice Praha po hospitalizaci od 8. 8. 2023 do 11. 8. 2023 je trofika horních končetin žalobce uspokojivá, bez abnormální mimovolních pohybů, taxe prst – nos poměrně přesná, špetku žalobce svede plně oboustranně. Svalová síla je na levé horní končetině plná a na pravé 4/5. Je zachována schopnost úchopu. Ve zdravotnické dokumentaci není prokázáno zatuhnutí ramenního pletence obou horních končetin takového stupně, který by znemožňoval zvládnout úkony v rámci ZŽP stravování. V lékařských nálezech je dokumentovaný stav výživy žalobce jako přiměřený. Podle výsledku sociálního šetření žalobce používá při stravování lžici nebo vidličku a používá levou ruku. Podle posudkové komise přemístění stravy a nápoje na místo konzumace lze realizovat nejen přenášením, ale i posouváním nebo převezením na servírovacím stolku nebo na přídatném stolku k mechanickému invalidnímu vozíku nebo přizpůsobením místa konzumace potravin místu servírování. To znamená, že samotný údaj o používání dvou holí, chodítka nebo invalidního vozíku nepodmiňuje neschopnost naservírovat stravu. Je třeba použít všechny dostupné pomůcky. Zvládání ZŽP se hodnotí v prostředí, ve kterém se žalobce obvykle pohybuje a které by mělo být přizpůsobeno jeho zdravotnímu stavu za účelem umožnění nebo usnadnění výkonu jednotlivých aktivit. Je třeba nakupovat potraviny v obalech, které je žalobce schopen otevřít, nakupovat porcované potraviny ap. K posudkovému závěru, zda je žalobce schopen zvládat ZŽP, není kompetentní praktický lékař ani ošetřující specialista.

28. U ZŽP stravování podle přílohy č. 1 vyhlášky se za schopnost zvládat tuto ZŽP považuje stav, kdy osoba je schopna 1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, 2. nalít nápoj, 3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, 4. najíst se a napít, 5. dodržovat stanovený dietní režim, 6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, 7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
29. Podle žalobce nezvládání ZŽP prokazují – mimo lékařské zprávy předložené ve správním řízení - listiny, jimiž soud provedl dokazování při jednání.
30. Soud zjistil z provedených důkazů, že všechny listiny citované v bodě 11 popisují aktuální zdravotní stav žalobce. Podle § 75 odst. 1 s. ř. s. soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného, tj. do 4. 6. 2024. Proto soud mohl vzít v úvahu pouze ty zprávy, které popisují zdravotní stav žalobce před tímto datem.
31. Do zjištěného skutkového stavu vnesla pochybnost pouze zpráva MUDr. R. z 6. 2. 2025, podle které „pacient je již mnoho let sledován v našem Centru pro diagnostiku a léčbu demyelinizačních onemocnění (dg. RRRS od r. 1997), nyní ve stadiu SPRS.“ Dále zpráva popisuje nálezy bez určení data a léčbu od r. 1997, od r. 2021 a aktuální stav. Význam pro rozhodné období (tj. od podání žádosti 22. 7. 2023 do vydání rozhodnutí o odvolání 4. 6. 2024) má pouze informace, že žalobce je po mnoho let sledován pro roztroušenou sklerózu a že její forma se změnila z RRRS (relaps remitentní forma roztroušené sklerózy) na SPRS (sekundárně progresivní roztroušená skleróza). Žalobce k dotazu soudu při jednání uvedl, že ke změně došlo v březnu 2022. Dále žalobce uvedl, že je odkázaný na invalidní vozík od dubna 2022. K dotazu, proč mu ho lékař nepředepsal, žalobce uvedl, že v březnu 2022 věřil, že se jeho stav zlepší, ale v dubnu 2022 již byl nucen si invalidní vozík vypůjčit.

32. Vadou řízení bylo, že žalovaný při vydání rozhodnutí 4. 6. 2024 vycházel z výsledků sociálního šetření, které proběhlo 26. 7. 2023, uplynulo od něj více než deset měsíců. Pokud se zdravotní stav žalobce zhoršuje, mohl být významně jiný nejpozději k datu, do kterého měl žalobce zaslat posudkové komisi aktuální lékařské zprávy (§ 16a odst. 6 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení).
33. Žalovaný a posudková komise se nevypořádaly s námitkami žalobce z 6. 5. 2024 a 13. 5. 2024, že z důvodu imobility není schopen si sám dojít pro jídlo, padá ze židle, sám se nenapije, nevezme sklenici do rukou, nenaporcuje stravu, neudrží ani příbor, nevezme si ani léky a požádal o umístění a péči v domově sv. Josefa. Proto požádal o shlednutí na místě. K tomu se žalovaný nevyjádřil a šlo o opomenutý důkaz. Žalobce 2. 4. 2025 sdělil žalovanému, že dva týdny již není schopen chůze a jeho zdravotní stav se dramaticky zhoršil. K tomu doložil zprávy Všeobecné fakultní nemocnice z 16. 6. 2023 a 30. 6. 2023, podle kterých zvládne jen několik kroků v chodítku nebo s doprovodem až 30 m, ale ne vždy, má problém s rukama, neuzvedne ani lžiči.
34. Praktická lékařka ve zprávě z 4. 10. 2023 uvedla, že „vzhledem ke kvadruparéze pacienta, zejména paréze pravé ruky, která je pro pacienta primární, není samostatně schopný nalít nápoj a ani rozdělit stravu na menší kousky, natož ji naservírovat a následně naporcovat. Přemístění nápoje a stravy na místo konzumace vzhledem k funkční ztrátě obou horních končetin je při vyšší únavě zcela nereálné. Únava pacienta provází téměř celý den. Přenos stravy pomocí servírovacího stolku je utopie, znamenalo by to vzít do jedné i druhé ruky hůl, a již na onen servírovací stůlek potom logicky nezbyvá končetina, nehledě na fakt, že pacient stůlek nepřeveze přes prahy. Důvodem je tedy funkční ztráta obou horních končetin a mimo jiné u pacienta nefunguje posturální funkce těla.“
35. Praktická lékařka ve zprávě z 31. 10. 2023 uvedla, že „žalobce trpí těžkou funkční poruchou pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků (trup, pánev, končetina) s případnou odkázaností na invalidní vozík. V důsledku dlouhodobé nemoci (sekundárně progresivní forma roztroušené sklerózy) došlo u pacienta k zatuhnutí kyčelních a kolenních kloubů, což způsobuje podstatné omezení hybnosti a následně těžké omezení hybnosti všech úseků páteře. U pravé horní končetiny je potom zatuhnutí pletence ramenního, což výrazně omezuje hybnost celé pravé končetiny jako celku (pro naložení, naporcování, konzumaci i přenos stravy). Navrhují, aby OSSZ pacientovi uznala základní životní potřebu stravování za samostatně nezvládnutelnou. Dále kvůli potřebným převozům pacienta, aby mu bylo přiznáno motorové vozidlo a z důvodu potřeby doprovázet pacienta ke všem úkonům, aby mu byl přiznaný průvodce. Výše uvedené považují z medicínského hlediska za nezbytné. Pan M. P. je pod odborným dohledem prof. MUDr. E. K. H., CSc., zástupkyně přednosty pro vědu a výzkum Všeobecné fakultní nemocnice Praha, kliniky neurologie, prof. MUDr. R. J. Ph.D., prim. MUDr. P. K. Ph.D., MHA, z Fakultní nemocnice Olomouc. OSSZ může požádat o jejich odborné neurologické a rehabilitační vyjádření.“
36. Podle zprávy prim. MUDr. P. K. z 22. 1. 2024 jde u žalobce „o postižení tří funkčních celků, končetiny horní a dolní, trupu i pánve při diagnóze roztroušená skleróza. Žalobce chodí pouze s doprovodem jedné osoby o holi, není schopen zvednout špičku pravé nohy, reálně dojde v řádech metrů s asistencí, tuhé svaly kolem kolenních kloubů a kotníků, nejvíce postižena I. dx. Trvají ztuhlosti svalstva, jak trupu (páteře), tak dolních končetin, pánve a pletencových svalů okolí kyčlí. Stejně tak je postižena pravá horní končetina v pletenci.“

37. Žalobce doložil žalovanému posudek o invaliditě Institutu posuzování zdravotního stavu Ústí nad Labem ze 7. 3. 2024, kde je mu uznána od 6. 6. 2023 invalidita třetího stupně a kde je podrobně popsán zdravotní stav žalobce. Podle tohoto posudku (strana 5) je u žalobce doloženo výrazné zhoršování pohyblivosti od roku 2022 a v červnu 2023 bylo doporučeno pro velmi závažný zdravotní stav hospitalizace za účelem stanovení optimální terapie. Posudek opírá svůj závěr i o shora citované zprávy, zejména zprávu MUDr. K. z 22. 1. 2024.
38. Žalobce doložil zprávu MUDr. R. z 22. 1. 2024 a 19. 2. 2024, který potvrdil odkázanost žalobce na invalidní vozík, výraznou ztuhlost pletence ramenního vpravo od dubna 2023 a vlevo od června 2023. S touto zprávou se posudková komise a následně žalovaný rovněž nevypořádaly.
39. Žalovaný a posudková komise se nevypořádaly s námitkou žalobce z 2. 4. 2024 o tom, že se jeho zdravotní stav zhoršil, nedokáže zvednout chodidlo a má nehybné obě ruce v ramenech. Neurologové mu předpovídají možnou trvalou nehybnost.
40. Posudková komise a žalovaný vycházely z lékařských zpráv, které byly v době vydání doplňujícího posudku (3. 5. 2024) staré asi devět a sedm měsíců (srpen a říjen 2023). K tomu je třeba také přihlédnout a nestavět na nich hlavní argumenty, když novější zprávy popisují jiný zdravotní stav.
41. Dramatické zhoršení zdravotního stavu od roku 2022 (včetně toho, že žalobce ušel dřív 300 m o holi a pak jen 30 m s oporou) a to, že žalobce ujde jen několik kroků s oporou či doprovodem, popisuje propouštěcí zpráva z Všeobecné fakultní nemocnice z 16. 6. 2023 a 30. 6. 2023 (popis testu chůze, kde je uvedeno časové zhoršení), kterou měly žalovaný i posudková komise k dispozici.
42. Propouštěcí zpráva z Všeobecné fakultní nemocnice Praha z 12. 7. 2023 popisuje, že žalobce **neuzvedne ani lžici**, má problém s rukama, a „přitom má jen invalidní důchod druhého stupně!“. Žalobce nezvedne špičky, zakopává, hlavně vpravo, nohy šoupe po podložce. Velmi těžce ohýbá obě kolena, dolní končetiny jsou jako „dvě prkna“. Někdy jsou kolena pokrčená a nejdou natáhnout, jde s pokrčenými koleny. Sjíždí z vozíku i ze židle.
43. Protože jde o řízení na žádost, je třeba, aby žalobce svá tvrzení prokázal a doložil lékařské zprávy, které prokazují jeho tvrzení, resp. žalobce je povinen poskytnout součinnost (§ 50 odst. 2 správního řádu). O tom byl žalobce při jednání soudu poučen.
44. Ani skutečnost, že jde o řízení na žádost však nezavazuje správní orgány povinnosti zjistit skutkový stav v souladu s § 3 a násl. správního řádu a rozhodnout na základě posudku, který je úplný, bezrozporný a přesvědčivý. Je třeba zohlednit všechny okolnosti věci ve smyslu § 2 odst. 4 správního řádu (včetně skutečností známých z věci sp. zn. 72 Ad 37/2024 a 72 A 39/2024). K zákonnému zjištění skutkového stavu však musí žalobce poskytnout součinnost (§ 50 odst. 2 správního řádu).
45. Soudem zjištěné skutečnosti o změně formy roztroušené sklerózy a odkázanosti na invalidní vozík vnesly důvodné pochybnosti do zjištěného skutkového stavu ve smyslu § 3 správního řádu. Je třeba, aby je žalovaný rozptýlil a skutkový stav vyjasnil tak, aby ho zjistil v souladu s § 3 a § 50 a násl. správního řádu.
46. Přesvědčivost posudku o závislosti na pomoci jiné fyzické osoby záleží i v tom, aby byl dostatečně srozumitelný pro jeho adresáty a následný přezkum. Ten, kdo zdravotní stav posuzuje, si musí být vědom, že jeho role je především zprostředkující – má odborné

informace srozumitelně a pokud možno komplexně vysvětlit „inteligentnímu laikovi“ tak, aby tento na jejich základě mohl o věci posuzované správně rozhodnout. Musí si přitom být vědom, že „inteligentní laik“ sice má duševní schopnosti porozumět těmto odborným informacím, ovšem pro jejich rychlé a patřičně důkladné pochopení mu chybí znalost širších souvislostí a celé řady základních principů, které odborníkovi připadají samozřejmé (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 17/2017-15).

47. Závěrem soud shrnuje, že posudek posudkové komise nebyl úplný a přesvědčivý a skutkový stav nebyl zjištěn v souladu s § 3 a § 50 a násl. správního řádu. V dalším řízení žalovaný vyžádá doplňující posudek posudkové komise, případně srovnávací posudek jiné posudkové komise podle námitek a návrhů žalobce a doložených důkazů.
48. Soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce žádné nepožadoval a správnímu orgánu takové právo ve věcech sociální péče nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 10. dubna 2025

Martina Rýznarová v. r.
samosoudkyně